

2006-07-20

511-35908-06

1272-203

Delg.kv.

Vår referens

Enligt Sändlista

Miljöavdelningen
Ingegerd Erlandsson
040/044- 25 21 12

**Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Djupadal i
Bromölla kommun**
(2 bilagor)

Länsstyrelsen har utarbetat förslag till skötselplan för naturreservatet
Djupadal i Bromölla kommun. Naturreservatet beslutades den 20 juli 2006.

Förslaget har remissbehandlats samtidigt med förslaget till bildande av
naturreservatet.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken
mm fastställer Länsstyrelsen skötselplanen 2006-07-20 för naturreservatet
Djupadal (bilaga 1) att gälla tills vidare.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och samhällsbyggnads-
departementet, se bilaga 2.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit vik. landshövding
Elisabeth Hellmo, beslutande och Ingegerd Erlandsson, föredragande.

Elisabeth Hellmo

Ingegerd Erlandsson

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Djupadal, 2006-07-20
2. Hur man överklagar

Sändlista, se baksidan

SpilbeslutDjupadal2006-07-20

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Postgiro/Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	040-25 20 00 vx	040-25 22 55	6 88 11-9	lansstyrelsen@m.lst.se	www.m.lst.se
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	044-25 20 00 vx	044-25 22 55	5050-3739		

Skötselplan för naturreservatet Djupadal

Bromölla kommun

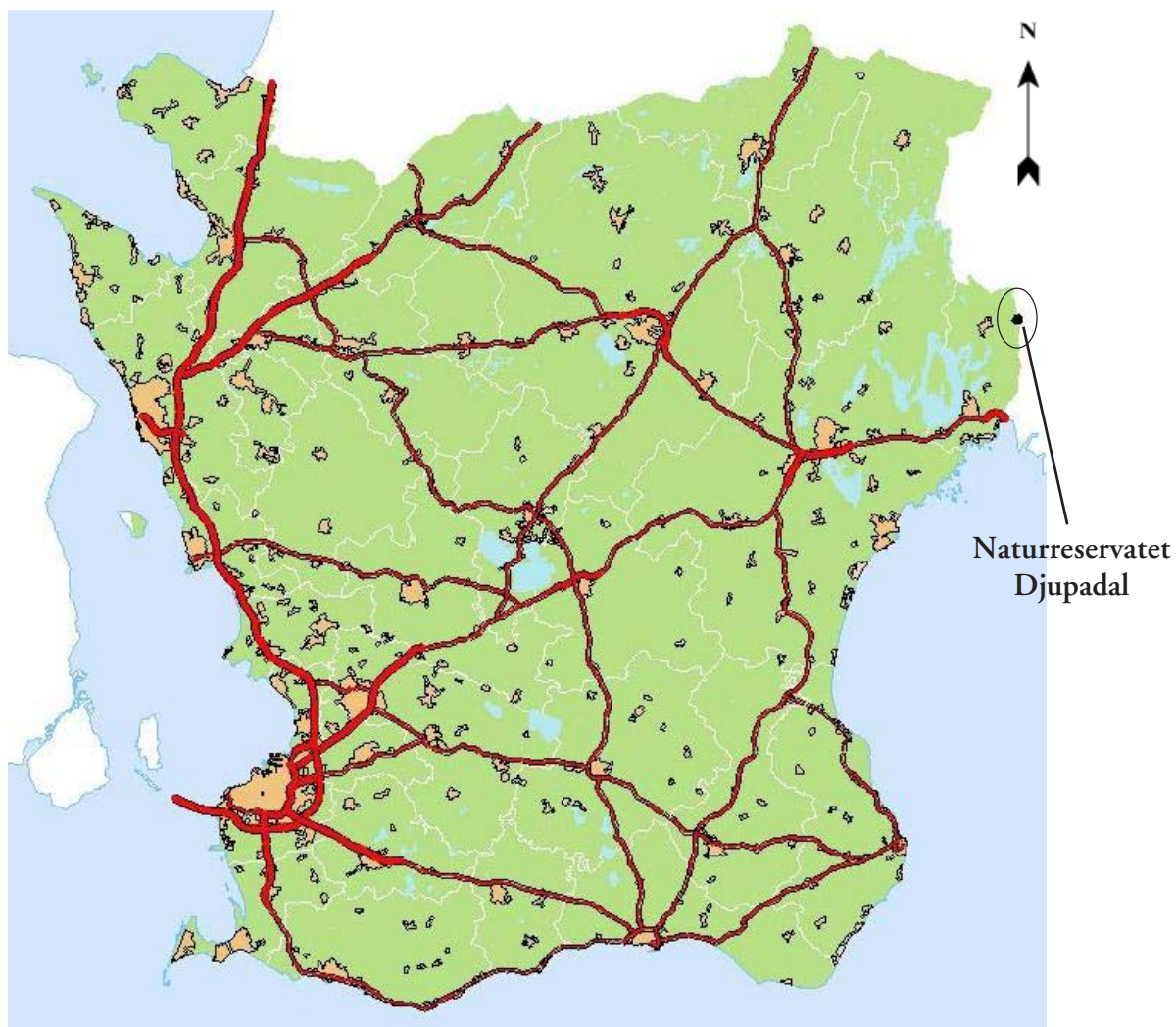

www.m.lst.se

Fastställt 2006-07-20

Miljöavdelningen
Naturskyddssektionen

Dnr 511-35908-06
1272-203

Översiktskarta med Skånes kommungränser och reservatets läge

Planförfattare: Ingegerd Erlandsson
 Beställningsadress: www.m.lst.se
 Copyright: Länsstyrelsen i Skåne län

Layout: Ingegerd Erlandsson / Länsstyrelsen i Skåne län

Omslagsbild: Gles bokskog som växer bland mosklädda block i branten i reservatets nordvästra del.
 Foto: 21 jan. 2005.

Foto: Ingegerd Erlandsson om inte annat anges.

Innehållsförteckning

1 Syftet med reservatet	4
2 Beskrivning av området	5
2.1 Administrativa data	5
2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning	6
2.3 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden	10
2.3.1 Geovetenskapliga, biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden	10
2.3.2 Översiktlig vegetationsbeskrivning	11
2.3.3 Fauna och flora	12
2.3.4 Intressen för friluftslivet	13
3 Planerad markanvändning och skötsel	14
3.1 Övergripande bevarandemål	14
3.2 Generella åtgärder	16
3.3 Planeringsområden	16
4 Bevarandemål och skötselåtgärder för planeringsområden	16
4.1 NO – Naturvård utan produktionsintresse där området lämnas i huvudsak orört	16
4.2 NS – Naturvård utan produktionsintresse där området kräver begränsad skötsel av träd- och buskskiktet	17
5 Friluftsliv och turism	18
5.1 Syfte	18
5.2 Information	18
5.3 Tillgänglighet, parkeringar mm	19
5.4 Renhållning och sanitära anordningar	19
6 Tillsyn	19
7 Dokumentation och uppföljning	19
7.1 Årlig dokumentation av skötselåtgärder	19
7.2 Uppföljning av skötselmål	20
7.3 Uppföljning av bevarandemål	20
7.4 Uppföljning av kostnader	20
8 Källor	21

BILAGA

1. Planeringsområden

1 Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att:

- Skydda ett område som är värdefullt främst ur biologisk-ekologisk och geologisk synpunkt,
- bevara och utveckla ädellövsdominerade skogar med naturskogsprägel och skydda en gynnsam miljö för de rödlistade organismer och typiska arter som är knutna till denna miljö,
- skydda och bevara geovetenskapligt intressanta spår och formationer i den delvis storblockiga terrängen på Ryssbergets branta sluttning,
- skydda och vårda ett område som också har kulturhistoriska värden och bevara, underhålla och åskådliggöra värdefulla kulturhistoriska lämningar, såsom stengärdesgårdar och småvägar,
- trygga tillgången till ett för friluftslivet betydelsefullt strövområde och tillgodose allmänhetens möjlighet till rörligt friluftsliv och upplevelser av områdets natur samt informera besökarna om områdets geologi, naturmiljöer och kulturhistoria.

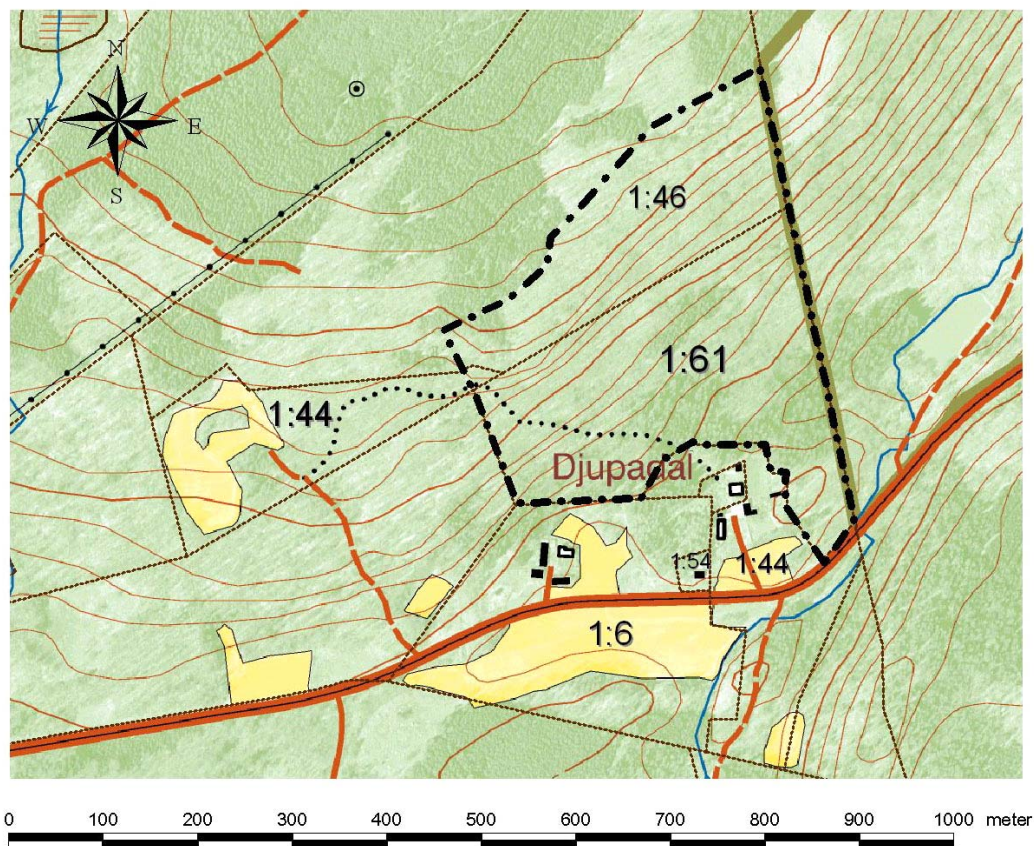

Fig 1. Reservatet är markerat med punktstreckad linje på ekonomiska kartan.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Områdets namn:	Djupadal
Objektnummer:	5833
Skyddsform	Naturreseptat
Beslutsdatum	2005-07-20
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län
Internationella åtaganden	EU:s nätverk Natura 2000, SCI SE0420304 Drögsperyd
Län	Skåne län
Kommun	Bromölla
Församling/socken	Näsum
Vegetationszon	Nemorala zonen (sydsvenska lövskogsregionen)
Naturgeografisk region	Nr. 8, Nordöst-Skånes skogslandskap
Läge	SO-sluttning av Ryssberget, öster om Drögsperyd ca 5 km öster om Näsums kyrka ca 30 km NO om Kristianstad
Kartblad	Topografisk karta: Karlshamn 3E NV Ekonomisk karta: 3E 5e Drögsperyd (03454)
Gränser	Området är markerat med svart punktstreckad linje på karta i fig 1
Koordinater	Ö: 1,423.560 N: 6,229,160
Fastigheter och markägare	Drögsperyd 1:61, Naturvårdsverket Drögsperyd 1:46 (del av), enskild Drögsperyd 1:44 (del av), enskild
Servitut och nyttjanderätt	Rätt till väg samt rätt till vattenledning till förmån för fastigheten Drögsperyd 1:44, belastar fastigheten Drögsperyd 1:61.

Arealer	Totalt 12 ha land.		
	Markslag:		
	Skogsmark	Nuvarande	Mål
	- ädellövskog	9,5 ha	12 ha
Naturtyper och arter enligt habitatdirektivet	- barrskog	2,4 ha	0 ha
	Naturtyp		Areal
	9110 Bokskog av fryletyp		9,1 ha
	9190 Äldre ekskogar på sura, sandiga marker		0,4 ha

2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning

Djupadal är beläget i en sydostvänd sluttning på Ryssberget som numera täcks av huvudsakligen bokskog. Ryssberget utgörs av en urbergsrygg där det finns tydliga spår av inlandsisens inverkan. Nivåskillnaden är stor inom området med den högsta höjden på 135 m.ö.h. och den lägsta på 65 m.ö.h. vid ett fuktstråk på dalbotten. Berget går i dagen på en del ställen. Jordarten som överlagrar berggrunden är övervägande sandigmoig morän, delvis storblockig, som avsatts under den senaste istiden. Denna urbergsmorän som dominerar i området ger till största del näringsfattiga förhållanden.

Studier av historiska kartor ger värdefulla uppgifter om bland annat växtlighet och markanvändning. Djupadals läge på Ryssbergets sluttning gör att området utnyttjats extensivt som utmark till bete och virkestäkt under lång tid. De magra steniga moränmarkerna har efterhand utnyttjats intensivare för nyodling och koloniserats i tider av folkökning. Det område som ingår i reservatet var tidigare en del av utmarken till byn Drögsperyd som bestod av endast två hemman, varav ett var utsocknes frälsehemman och ett var kronoskattehemman. När enskiftet genomfördes i byn 1803-11 fick hemman nr. 1 norra delen av marken, varav den västra halvan tilldelades Trolle Ljungby gods och den östra halvan Risbergs frälse. Djupadal ligger på den gamla utmarken på det skifte till hemman nr. 1 som tilldelades Risbergs frälse. Vid en hemmansklyvning 1826-27 avstäckades en fastighet vid Djupadal med en samfällid torplägenhet intill, längst i öster närmast länsgränsen. Djupadal är ursprungligen ett terrängnamn som har gett namn åt gården.

Vid en sämjedelning 1858 på ett av skiftena vid Djupadal klassades de partier som inte består av berg som "Odlingsmark på utmarken". Det finns dock inget som visar att marken inom reservatet skulle ha odlats upp. Markerna i den branta blockrika sluttningen vid Djupadal har varit lämpligare för ved- och virkesproduktion än för jordbruksdrift.

Fig 2. Död ved i skogen, som här i form av såväl högstubbe som låga och grenar på marken, ger goda förutsättningar för olika vedlevande organismer.

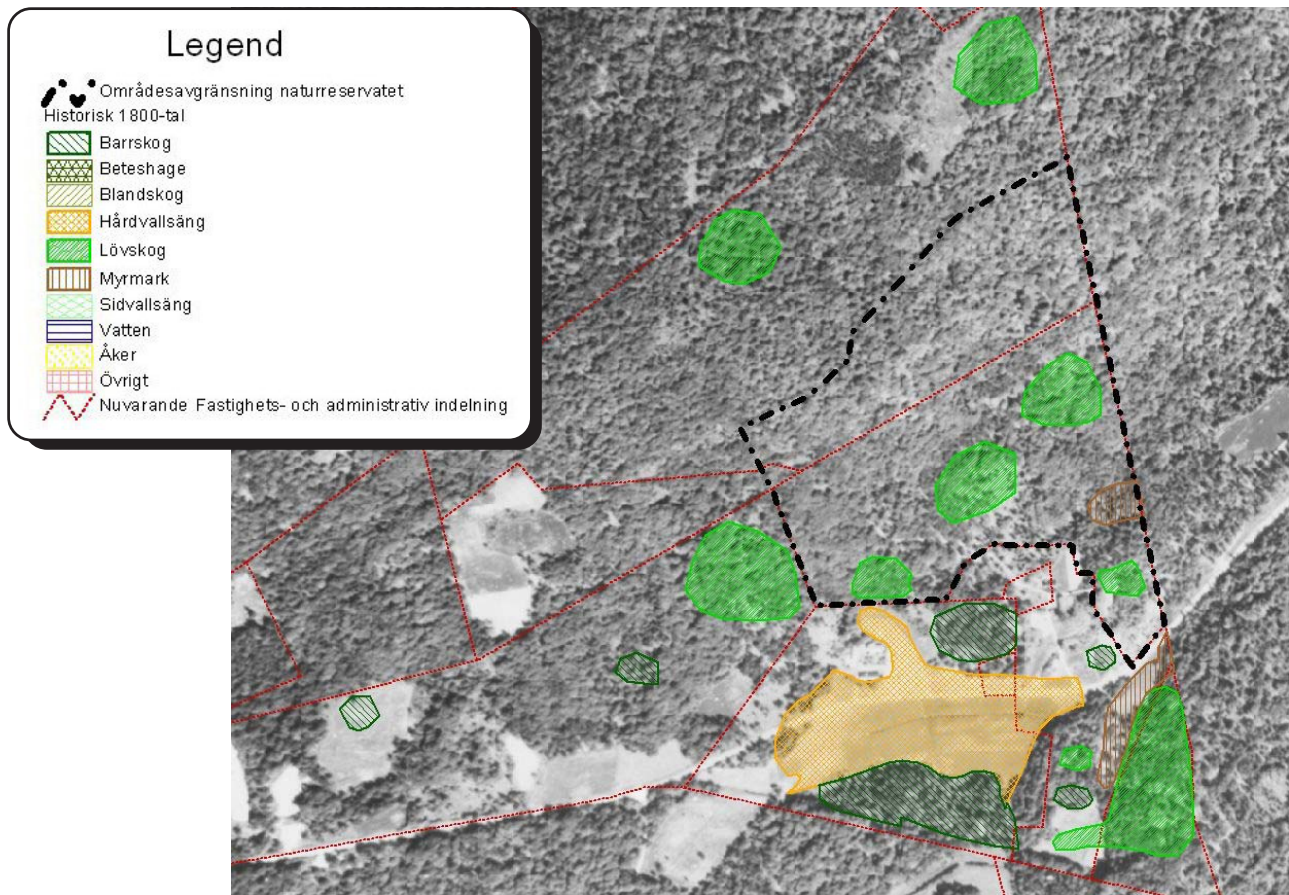
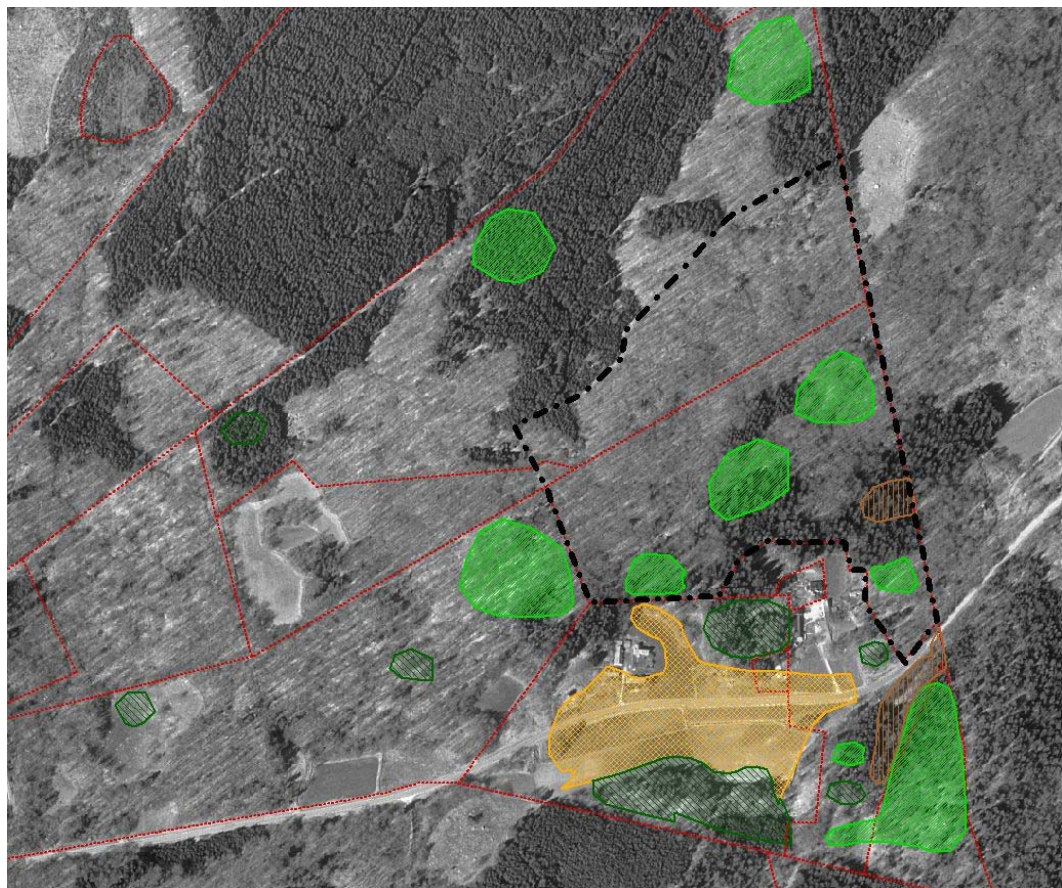

Fig 3 och 4. 1800-talets markanvändning tolkad utifrån skifteskartor visas digitalt i ett skikt ovanpå flygfotot från 1939 över området vid Djupadal (överst) och som jämförelse även ovanpå flygfotot från 2003 (underst). Därigenom kan en jämförelse göras av markanvändningen och skogens sammansättning. En någorlunda säker skoglig kontinuitet med lövträd kan avläsas på några ställen inom området, som nedanför branten. Att skogen användes som betesmark är inte markerat i skiktet.

Vid Djupadal, på Drögsperys bys utmark i öster, har alltså skett en sen kolonisation i samband med enskiftets genomförande i början av 1800-talet. I rapporten *Djupadal. Markhistorisk beskrivning inför bildandet av naturreservat*, som bifogas, presenteras en ingående markhistorisk beskrivning över Djupadal.

Äldre kartmaterial och beskrivningar ger ledtrådar till Ryssbergets, och i det här fallet speciellt Djupadals, skogshistoria och eventuella skogliga kontinuitet. Det man tidigast vet utifrån kartmaterialet (Buhrmans karta 1684) är att på Ryssberget växte det bokskog på 1600-talet. Trädsymboler på enskifteskartan från tidigt 1800-tal visar att vissa områden var skogbeväxta, men endast om det var löv- eller barrträd. Då har skogen med stor sannolikhet varit kraftigt fragmenterad och minskad i jämförelse med de mer utbredda bokskogarna som till synes täckte Ryssberget under slutet av 1600-talet. Enligt enskifteskartan fanns det ett stråk bevuxet med lövträd som följde i den nedre delen av brantens sträckning.

Hundra år senare ger Häradskartan från 1929 uppgiften att vid Djupadal var hela området inom reservatsgränsen skogklätt med lövskog i branten samt lite blandskog söder därom. Ytterligare information om markanvändningen ger flygfotot taget 1939. Till största delen var det lövskog i området, en skog av det glesare slaget med smågläntor som kan sammanfalla med de ytor där berget går i dagen. Det syns även gläntor som kan tyda på att marken betades. Flygfotot från 2003 ger i sin tur intrycket av ett skogsområde med mest löv- men där det även förekommer barrskog.

Naturreservatets marker utgörs idag i stort sett helt av skog, där aktivt skogsbruk tills nyligen bedrivits i begränsad omfattning på vissa delar, främst i form av plockhuggning. Några bestånd med gran vittnar om sentida skogsproduktion.

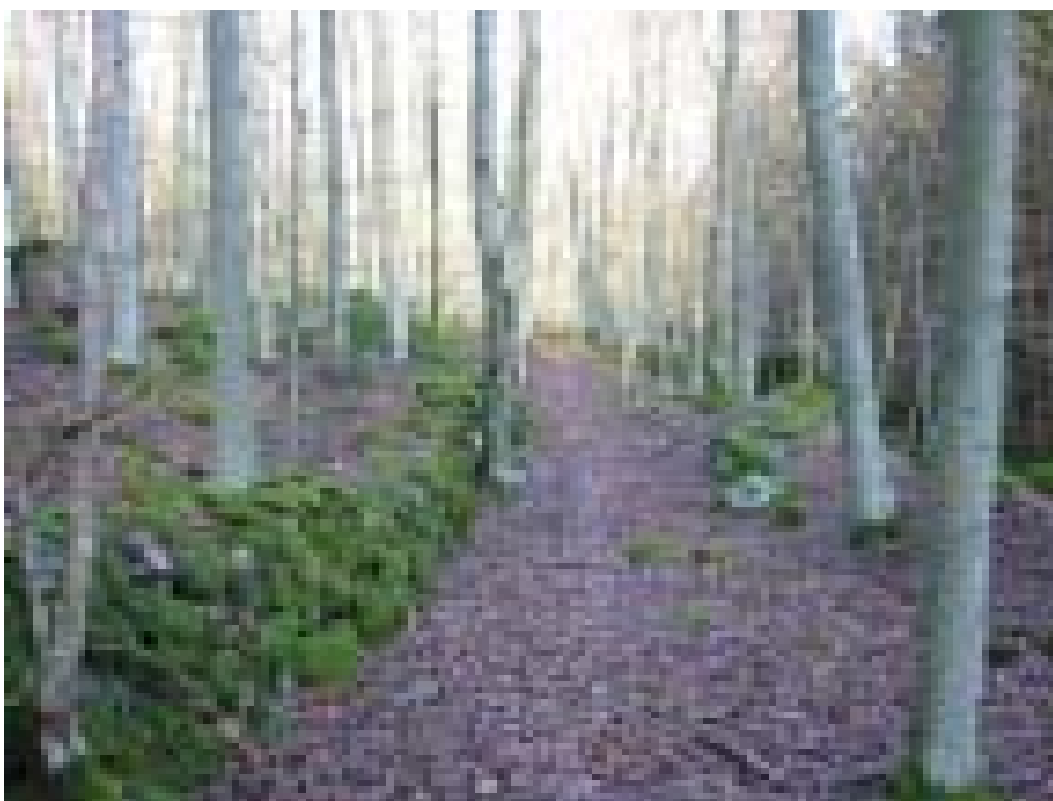

Fig 5. Kulturhistoriska spår i form av en äldre liten väg som leder genom bokskogen uppför sluttningen,

Fig 6. Den blockrika terrängen på Ryssberget med mossklädda block i branten och berg som går i dagen ger ett vilt intryck, här med bokskog som växer i reservatets östra del.

Sluttningarna med ädellövsdominerad skog har delvis karaktären av naturskog, främst i de branta partierna där den fått stå orörd tillräckligt länge. Där samt ovanför branten finns några intressanta områden med senvuxna bokar. De delar av området där ingen avverkning skett på lång tid har delvis stora naturskogsqualitéer och där finns tämligen gott om död ved i form av lågor, högstubbar och grenar på marken, se fig 2. Död ved som finns kvar i skogen, antingen i form av torrakor eller lågor och likaså träd med ihåligheter, är viktiga för den biologiska mångfalden.

En jämförelse av markanvändning och skogens sammansättning kan göras genom att visa 1800-talets markanvändning tolkad utifrån skifteskartor och digitaliserad, först ovanpå flygfoton från 1939 och därefter på flygfoto från 2003, vilket visas i fig 3 och 4. En någorlunda säker skoglig kontinuitet med lövträd kan avläsas på några ställen inom området. Ett par ytor hittas längs med den nedre delen av brantens sträckning på sydossluttningen. Dessa områden skulle kunna vara värdefulla, ifall det finns en skoglig kontinuitet, ur den aspekten att de då kan hysa speciella arter av skalbaggar, mossor och lavar. På 1920-talet avverkades bokskog med riktigt gamla träd i sluttningen nedanför branten i områdets östra del. I och med det kan den skogliga kontinuiteten med betydelse för arter knutna till äldre träd ha gått förlorad. Området verkar ändå utifrån tolkning av historiskt källmaterial ha varit bevuxet med lövträd, mest bok, under lång tid och fortfarande är det bokskogen som dominerar i området.

Skogen vid Djupadal används i viss utsträckning som strövområde av allmänheten. Inom området finns någon stig och ett par äldre mindre vägar, som den i fig 5. Markerna gränsar till Skinsagylets naturreservat som ligger på andra sidan länsgränsen i Blekinge.

Fig 7. Där skogen fått vara orörd tillräckligt länge, som här ovanför branten, finns en del bokar som kan vara senvuxna och därför ha ett högt biologiskt värde med flera mossor och lavar som är knutna till gamla träd.

2.3 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden

2.3.1 Geovetenskapliga, biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden

Området utgörs av en sydostvänd sluttning i en sprickdal på urbergsryggen Ryssberget, präglad av naturskogsartad ädellövskog och mossbevuxna stenblock. Sprickdalen med sin storblockiga terräng är av stort geologiskt intresse. Den blockrika och delvis storblockiga näringsfattiga moränen i den branta sluttningen ger speciella förutsättningar för växt- och djurlivet, vilket gör området värdefullt ur biologisk och ekologisk synpunkt. Vegetationen präglas av det underliggande urberget som även går i dagen, se fig 6, såväl som den näringsfattiga moränen och jordlagret som bitvis är väldigt tunt i sluttningen. De geologiska grundförutsättningarna ger naturtyperna bokskog av fryletyp och ek-tallskog på sura, sandiga marker. Sluttningen är skogbevuxen och domineras av sluten bokskog med inslag främst utav avenbok och även björk. Ek, tall och en förekommer företrädesvis i de bergiga partierna högt upp på sluttningen. I det lägst belägna området på dalbotten finns ett fuktstråk där ett källsprång mynnar ut i ett mindre kärr. De olika biotoperna ger olika förutsättningar som bidrar till hög biologisk mångfald i området. Tämmligen gott om stående och liggande död ved, som visas i fig 2, samt något träd med ihålligheter, ger goda förutsättningar för vedlevande arter av svampar, för insektsfaunan samt moss- och lavflora att utvecklas. Den blockrika branta terrängen med mossbevuxna block och klippor, som i fig 6, ger ett vilt och spännande intryck.

I och med att området verkar ha varit mer eller mindre bevuxet med lövträd, i huvudsak bok, under de senaste århundradena har det ett stort biologiskt och ekologiskt värde.

En möjlig skoglig kontinuitet av lövträd finns längs brantens nedre del. På sluttningen i öster växer åttioårig tät bokskog medan boken i väster är grövre och står glesare. Naturskogsqualitéer finns i de brantare partierna eftersom träden där fått vara orörda tillräckligt länge. En del senvuxna bokar, se fig 7, som kan vara mycket äldre än de ser ut finns där och dessa har högt biologiskt värde eftersom de kan hysa mossor och lavar knutna till gamla träd.

Områdets kulturhistoriska värden ligger i att marken har utnyttjats som utmark för bete och virkesproduktion och aldrig varit uppodlad. Stengärdesgårdar och äldre vägar, som i fig 5, är de kulturhistoriska spår som finns. För att kunna utläsa de äldre markstrukturen i landskapet är det viktigt att stengärdesgårdar hålls väl synliga och fria från igenväxningsvegetation. Enligt traditionen rensades gårderna för att behovet av klenvirke till hägnader, byggnadsmaterial och ved var stort. Lika viktigt är att bibehålla vägarnas karaktär, storlek och sträckning.

2.3.2 Översiktlig vegetationsbeskrivning

Indelningen av området i naturtyper följer i första hand Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000 och kompletteras med indelningen enligt *Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker*. Klassificeringen enligt Natura 2000 är att den dominerande naturtypen "Bokskog av fryletyp" (9110), allmänt kallad "hedbokskog", utgör 9,1 hektar av en areal på totalt 12 ha. Enligt *Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker* blir benämningen "bokskog av ristyp" (NL4). Vegetationstypen kallas enligt *Vegetationstyper i Norden* för "bokskog av ris-kruståtel-typ" (2221), se fig 2, 5, 6, 7, 8, 10 och 11. Trädsiktet domineras av bok men även avenbok, björk och ek finns, den sistnämnda mest i brantens övre del. Fältsiktet är sparsamt men några arter som finns är blåbär, harsyra, kruståtel och vitsippa, som fig 8 där vitsippor och harsyra växer i den något rikare jordmånen nedanför branten.

Fig 8. Blommande vitsippor nedanför den blockrika branten i reservatets nordvästra del.

Den andra naturtypen definierad enligt Natura 2000 är ”Äldre ekskogar på sura, sandiga marker” (9190), även kallad hedekskog, som utgör 0,4 ha och finns alldeles ovanför branten. Enligt klassificeringen i *Sydsvenska lövskogar...* blir benämningen ”ekskog av ristyp” även om vissa likheter finns med ”ek-tallskog av bergig typ”. Enligt *Vegetationstyper i Norden* kallas vegetationstypen för ”ekskog av örtfattig typ” (2231), se fig 9 och 12. Marktäcket är tunt och berget går i dagen. Ek dominerar trädskiktet som har inslag av avenbok, björk, bok och tall. I buskskiktet finns en. I fältskiktet växer växer bland annat blåbär, kruståtel och renlavar.

Några mindre granplanteringar finns inom reservatet, såväl ovanför branten som nedanför sluttningen och i dalsänkan. De granar som inte redan blåst omkull i stormen den 8/1 2005 ska avverkas efterhand. Förutom de tallar och enar som ingår naturligt i ekskogen finns barrträd bestående av granar som uppstått genom självföryngring från intilliggande granplantering. Även dessa granar ska avverkas.

2.3.3 Fauna och flora

I en ”Översiktlig inventering av vedinsekter i naturskogsområden i Blekinge” redovisas bland annat Skinsagylet. Tjugonio arter vedinsekter rapporterades i området, varav en myra och övriga skalbaggar. Det konstaterades att området såg ut att vara relativt artfattigt och i dåvarande status inte tycktes ha förutsättningar att hysa mer än ett fåtal intressanta arter. Det mest intressanta fyndet var en *Corticeus unicolor*, en sällsynt naturskogsberoende skalbaggsart, som togs i ett exemplar på en lokal i nordost längst bort från länsgränsen och det aktuella området Djupadal. Arten lever främst på bok, ibland även björk, under barken eller i gångsystem gjorda av andra insekter. Arten var troligen vanligare förr i området. Någon motsvarande inventering har inte gjorts på den skånska sidan men samma arter kan förväntas finnas i likartade miljöer i närheten.

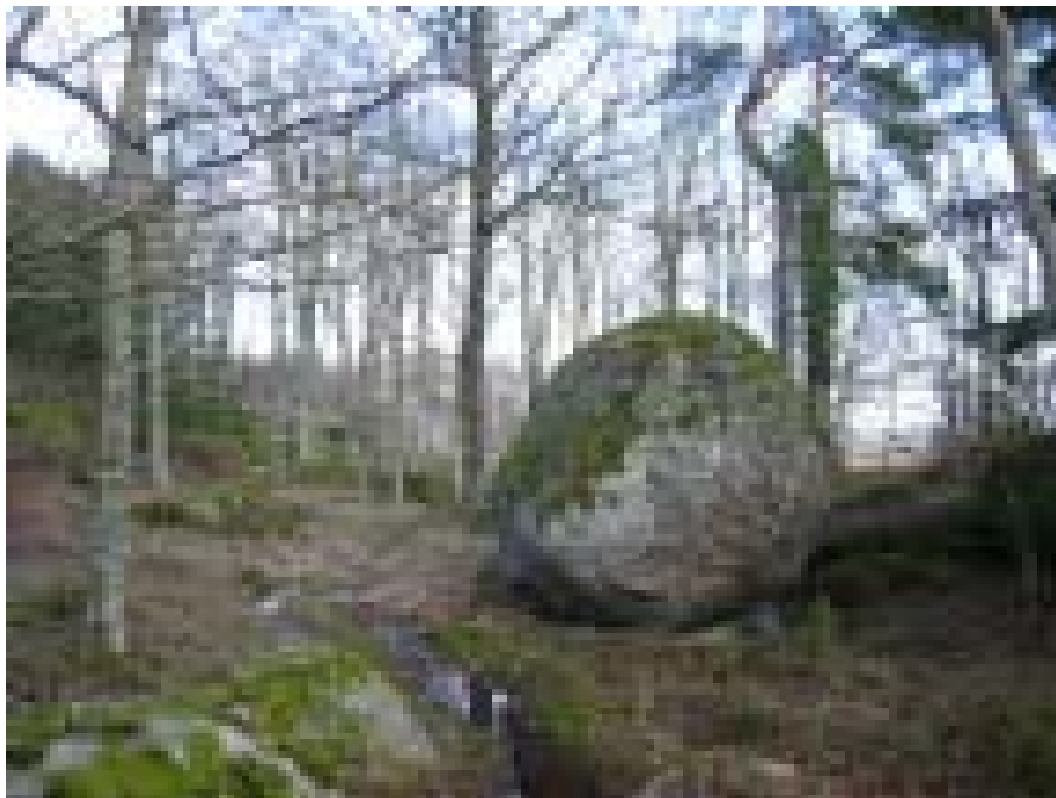

Fig 9. Ekskog av ristyp med inslag av tall och en i storblockig terräng ovanför branten i reservatets nordöstra del. Den öppna ytan i bakgrunden tillhör Skinsagylets naturreservat i Blekinge.

Inventering för Skånes flora (1975) visar tre punkter inom avgränsningen. På den ena i brantens nordöstra del, söder om fastighetsgränsen på 1:61 hittades piprör *Calamagrostis arundinacea*. Den andra finns på samma fastighet alldeles intill gränsen i söder vid gården. Där anges följande arter: nordbräken *Dryopteris expansa*, parkslide *Reynoutria japonica*, rödfibbla *Hieracium acurantiacum*, liljekonvalj *Convallaria majalis*, skärmstarr *Carex remota* och stjärnstarr *Carex echinata*. Den tredje lokalen ligger ute vid vägen i söder, med smällglim *Silene vulgaris*, stinksyska *Stachys sylvatica*, harkål *Lapsana communis* och hästhov *Tussilago farfara*.

Faunan är inte närmare undersökt, men däggdjursfaunan består av de i trakten vanligt förekommande arterna älg, rådjur, hjort, grävling, hare, ekorre och även vildsvin. Fågel-faunan är sannolikt artrik, med hålhäckande arter såväl som typiska lövskogsarter.

2.3.4 Intressen för friluftslivet

Reservatet med sin naturskogsartade ädellövskogen i brant terräng med mossbevuxna stenblock ger jämte de geologiska och biologisk- ekologiska värdena även ett skönhets- och upplevelsevärde. Den skogbevuxna sluttningen vid Djupadal är idag tillgänglig för allmänheten i begränsad omfattning. En äldre väg och någon stig finns som går genom området. I och med närheten till naturreservatet Skinsagylet på andra sidan länsgränsen till Blekinge är det lämpligt att knyta samman de båda reservaten. Med ökad tillgängligheten och skyltning skulle allmänheten i större utsträckning kunna njuta av landskapet med bokskogens skönhet i den trolska mossbekladda blockterrängen, samt ta del av och få förståelse för områdets natur- och kulturhistoria.

Fig 10. I de luckor som uppstår när något träd dör eller faller sker självföryngring, som här med ungbok bland äldre träd.

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Övergripande bevarandemål

Målet med naturreservatet är att bevara, utveckla och återskapa ädellövsdominerad olikåldrig naturskog med övervägande bok och där andelen död ved i olika former förekommer i riklig mängd. Reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten.

Avgränsningen för naturreservatet Djupadal överensstämmer med Natura 2000-området kallat Drögsperyd. Det övergripande bevarandesyftet för området är att upprätthålla naturtyperna "Boskog av fryletyp" samt "Äldre ekskog på sura, sandiga marker" i gynnsam bevarandestatus. Dessutom ska skogen generellt vara en gynnsam växtplats för växter, insekter, kryptogamer och andra organismer med krav på lång skoglig kontinuitet, gamla träd och död ved. Mängden död ved i olika former, dimensioner och nedbrytningsstadier ska öka.

3.2 Generella åtgärder

Skogsområden som utgörs av för trakten naturliga skogsekosystem skall i huvudsak lämnas orörda och få utvecklas med naturlig intern beståndsdynamik. I de luckor som uppstår när något träd dör eller faller får nya plantor möjlighet att utvecklas och en naturlig självföryngring kommer att ske, vilket ses i fig 10. Därmed kan målet med en olikåldrig skog uppnås. Det gäller boskog och ädellövskog i de blockrika sluttningarna. Vid behov skulle död ved kunna skapas, i övrigt ska inga åtgärder ske. De tallar och enar som växer ovanför branten ingår naturligt i området. All gran, planterad såväl som självsådd, ska däremot avverkas och därefter lämnas även de områdena orörda.

Fig 11. Granskogen som växer vid fuktstråket på dalens botten ska avverkas och därefter får området utvecklas genom naturlig succession. I bakgrunden syns den täta yngre boskogen av ristyp på sluttningen i reservatets sydöstra del.

Fig 12. Ovanför branten växer ekar som behöver frihuggas så de kan få utvecklas till vidkroniga träd med solbelysta stammar där mossor och lavar trivs. När granarna avverkats ökar även utsikten.

De få lövträd, någon ek bland annat, som fört en tynande tillvaro inne bland granarna kommer att gynnas och de i trakten naturligt förekommande trädslagen kan åter få vandra in. Längs fuktstråket på dalens botten, se fig 11, ska en naturlig successionsutveckling få ske efter att granen avverkats.

Barrföryngring, undantaget tall och en, får inte förekomma. Inom hela reservatet gäller att eventuella granuppslag ska röjas bort. Träd som faller ska ligga kvar och inte fraktas bort. De får kapas och flyttas åt sidan ifall de ligger över en stig eller en stengärdesgård. Kulturhistoriska lämningar såsom stengärdesgårdar och småvägar ska bevaras, underhållas och åskådliggöras.

Några av ekarna som växer ovanför branten, som de i fig 12, behöver frihuggas för att gynna deras fortsatta utveckling mot vidkroniga träd. Lövföryngring runt ekarnas stammar som skuggar dessa ska röjas bort för att gynna sällsynta lavar och insekter som är beroende av gamla solbelysta ekar. I hela reservatet eftersträvas på sikt en olikåldrig ädellövskog där vissa träd får möjlighet att bli riktigt gamla. Föryngring ska ske på naturlig väg, genom att ungplantor växer upp i de luckor som uppstår i skogen när något träd dör eller ramlar. Vidare ska skogen innehålla riklig mängd död och dödande ved i olika former (stående och liggande), dimensioner och nedbrytningstadier.

3.3 Planeringsområden

Naturresevatet har delats in i två olika planeringsområden, med skog som kräver olika skötselåtgärder, samt friluftsliv och skötsel av anläggningar (se bilaga 2 "Planeringsområden"). Flera spridda trädbestånd kan tillhöra samma planeringsområde.

- Planeringsområde NO – Naturvård utan produktionsintresse där området lämnas i huvudsak orört.
- Planeringsområde NS – Naturvård utan produktionsintresse där området kräver begränsad skötsel av träd- och buskskiktet.

4 Skötselmål och skötselåtgärder för planeringsområden

4.1 Planeringsområde NO – Naturvård utan produktionsintresse där området lämnas i huvudsak orört

Areal: ca (11,5 ha,) varav delområde:

NO1: (9,1 ha.) Bokskog av ristyp / Bokskog av fryletyp (9110)

NO2: (2,4 ha.) Barrplanteringar

Skötselmål

- Skogen ska huvudsakligen lämnas orörd och få utvecklas med naturlig intern beståndsdynamik. Området ska genom naturlig succession utvecklas mot ädellövskog. Längs fuktstråket på dalens botten ska en naturlig successionsutveckling få ske.
- Lövskogen ska med tiden uppvisa olikåldrighet, samt uppnå hög ålder och lång skoglig kontinuitet i alla delar.
- Skogen ska innehålla riklig mängd död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier.
- Barrföryngring, undantaget tall och en, får inte förekomma.
- Kulturhistoriska lämningar som stengärdesgårdar och småvägar ska bevaras, underhållas och åskådliggöras.
- Stigar och vandringsleder ska vara framkomliga.

Skötselåtgärder

- Överföringen till lövskog ska ske genom självföryngring och genom att befintlig lövvegetation tillvaratas.
- Död ved av lövträd samt tall eller en lämnas orörd där den står eller faller. Träd som blockerar markerade stigar eller som fallit på kulturhistoriska lämningar får kapas och flyttas åt sidan.
- All granskog ska avverkas, eventuellt i omgångar, inom en tioårsperiod. Avverkningen av granen måste göras vintertid och med stor försiktighet eftersom stora naturvärden förekommer i anslutning till granplanteringarna. Körsador måste undvikas för att inte förändra hydrologin i området. Røjning av gran som sprider sig från angränsande granbestånd ska ske fortlöpande. Små plantor kan lämpligen rottras.

- I fuktstråket ska inga åtgärder ske sedan granen avverkats.
- I samband med avverkning av gran ska stockar såväl som merparten av avverkningsresterna föras bort från naturreservatet.
- Stengården och historiska vägsträckor hålls fria från uppväxande buskar och sly.
- Stenar som fallit ner från stengården läggs tillbaka. Ny sten får inte läggas på.
- Utmed gångstigar ska skogen regelbundet ses över och döda eller döende träd tas åt sidan om de utgör en akut fara för allmänheten.

4.2 Planeringsområde NS – Naturvård utan produktionsintresse där området kräver begränsad skötsel av träd- och buskskiktet

Areal 0,4 ha. Ekskog av ristyp / Äldre ekskogar på sura sandiga marker (9190)

Skötselmål

- Ekskogen ska med tiden uppvisa olikåldrighet. Ekar ska få utvecklas till vid - kroniga träd och uppnå hög ålder.
- Skogen ska innehålla riklig mängd död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier.
- Barrföryngring, undantaget tall och en, får inte förekomma.
- Stigar och vandringsleder ska vara framkomliga.

Skötselåtgärder

- Frihuggning av de största ekarna ska göras i norra delen av reservatet vid punkten markerad med A på bifogad karta (bilaga 2). Området runt ekarnas stammar ska hållas fritt från uppväxande lövvegetation som skuggar dessa.
- Granarna ovanför branten avverkas omgående. Avverkning måste dock göras vintertid och med stor försiktighet eftersom stora naturvärden förekommer i området.
- Den yta som uppstår ska ersättas av lövträd genom självföryngring och genom att befintlig lövvegetation tillvaratas. Ungplantor av ek ska gynnas.
- Utmed gångstigar ska skogen regelbundet ses över och döda eller döende träd tas åt sidan om de utgör en akut fara för allmänheten.

Fig 12. Genom en befintlig öppning i stengärdesgården i länsgränsen är det lämpligt att komma från parkeringsplatsen i Skinsagylets naturreservat på Blekingesidan till Djupadal på Skånesidan.

5 Friluftsliv och turism

Områdets natur ska kunna upplevas utan att reservatets naturskogsvärden påverkas negativt. Naturreservatet besöks i viss utsträckning av allmänheten och besöksfrekvensen kommer sannolikt att öka efter reservatsbildandet. I och med att Djupadals naturreservat gränsar till Skinsagylets naturreservat på Blekingesidan utökas möjligheterna som frilufts- och rekreationsområde.

5.1 Syfte

Syftet med anläggningar för friluftslivet inom naturreservatet är dels att ge besökare möjlighet att lära sig mer om naturvärdena i området kopplade till landskapets kulturhistoriska utveckling och nuvarande markanvändning, dels att tillgodose allmänhetens intressen av strövområden och möjlighet att vistas i ett naturskönt område. Friluftslivet får inte medföra förstörelse eller slitage på naturreservatets natur- och kulturmiljövärden. Samtliga anordningar för friluftslivet skall vara utformade på ett diskret sätt.

5.2 Information

Informationsskyltar med information om områdets geologiska och biologisk-ekologiska värden och natur- och kulturhistoriska objekt samt gällande föreskrifter för naturreservatet ska placeras där man naturligt kommer in i reservatet. Lämplig plats är i första hand vid ingången från Skinsagylets parkering i SO. Skyltningen ska ske i samarbete med Länsstyrelsen i Blekinge län och i enlighet med rådande policy för skyltning av naturreservat. Skyltarna ska ses över regelbundet och bytas ut vid behov. Informationen bör finnas på svenska, engelska och tyska.

5.3 Tillgänglighet, parkeringar mm

Reservatet är i dagsläget tillgängligt huvudsakligen från den parkeringsplats som tillhör Skinsagylets naturreservat på Blekingesidan. Därifrån kan man nå hela reservatet till fots via en gångstig genom en öppning i stengärdet i länsgränsen, se fig 12. Med tanke på att de båda reservaten gränsar till varandra och kommer att hänga samman som friluftsområde är det lämpligt att i samförstånd med Länsstyrelsen i Blekinge utnyttja den befintliga parkeringen. Parkeringen ska utökas med några platser.

Det är lämpligt att leda besökare runt via en markerad stig, se förslag i bilaga 2. Inom området finns både äldre vägar och upptrampade stigar att utnyttja för en markerad vandringsled. Möjligen behöver de utökas något för att bindas samman. Från den nuvarande parkeringen vid Skinsagylets naturreservat går en stig genom öppningen i stengärdet in till Djupadals naturreservat. Stigen kan fortsätta genom en öppning i stengärdet mot norr. När granskogen avverkats blir där mer lättframkomligt. Stigen kan ansluta till den gamla väg som går från gården mot NV. Därifrån kan finnas två leder med möjlighet att ta sig uppför sluttningen. En led längs nämnda väg och vidare till en befintlig stig ovanför branten som anknyter i NO till Skinsagylets högst belägna del. Där kan vandringsleden i Djupadals naturreservat lämpligen knytas ihop med Skinsagylets naturreservat. En annan led kan gå från nedre delen av nämnda väg och längs en annan gammal mindre väg/stig, kantad av stengärde på ena sidan, som leder uppför sluttningen mot NO. Leden kan fortsätta uppför branten och ansluta till stigen i NO. De markerade vandringsstråken märks upp så att varje slinga kan följas åt valfritt håll.

5.4 Renhållning och sanitära anordningar

Det finns inga renhållnings- eller sanitära anordningar för allmänheten inom reservatet och det bedöms inte som nödvändigt att anordna. Om det i framtiden visar sig finnas behov av det kan soptunnor och toaletter placeras i anslutning till den rastplats med bord och bänkar som finns vid parkeringen.

6 Tillsyn

Tillsyn ska ske genom Naturvårdsförvaltningens försorg. Förutom Länsstyrelsens egen tillsyn bör uppdrag härom kunna lämnas till närboende.

7 Dokumentation och uppföljning

7.1 Årlig dokumentation av skötselåtgärder

Varje år ska den som praktiskt utför olika typer av skötsel i naturreservatet föra anteckningar över de åtgärder som genomförts och årligen rapportera dessa till Länsstyrelsen. Under de närmaste åren krävs en del åtgärder bl.a. i samband med avverkning av gran. Därefter handlar den årliga skötseln mest om översyn utmed gångstigar och stengärdesgårdar där skogen regelbundet måste ses över och döda eller döende träd tas åt sidan så att de inte utgör en akut fara för gående.

7.2 Uppföljning av skötselmål

Uppföljning och sammanställning av skötselmålen utförs av den som praktiskt utfört olika typer av skötsel i naturreservatet. Ansvarig förvaltare bör med fem års mellanrum följa upp skötselmål och skötselåtgärder tillsammans med de som genomför åtgärderna.

7.3 Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning av prioriterade markslag, naturtyper och vegetationstyper för Natura 2000-område ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Under 2006 kommer uppföljning av basinventeringen att ske inom Natura 2000-områden.

7.4 Uppföljning av kostnader

Uppföljning av kostnader görs årligen av den som enligt avtal ansvarar för skötseln. Avrapportering sker årligen till länsstyrelsen.

8 Källor

Litteratur

Baranowski, Rickard, 1990: Översiktlig inventering av vedinsekter i naturskogsområden i Blekinge (manuskript), Länsstyrelsen Kristianstad

Cserhalmi, Niklas, 1999: Fårad mark. *Handbok för tolkning av historiska kartor och landskap*, Stockholm

Erlandsson, Ingegerd 2005: *Djupadal. Markhistorisk beskrivning inför bildandet av naturreservat*, rapport, Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Skåne län, *Skånes skogar – historia, mångfald och skydd, kunskapsunderlag för bevarande av värdefulla skogsområden och andra trädbärande marker*, Remissversion mars 2004

Löfgren, Rolf & Leif Andersson, 2000: *Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker*, Naturvårdsverket, rapport 5081, Stockholm

Löfroth, M. (red) 1997; *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*

Påhlsson, L. (red.) 1998. *Vegetationstyper i Norden*. TemaNord 1998: 510. Nordiska Ministerrådet, Köpenhamn

Nilsson, Kristian, 2004-12-02: Drögsperyd – Bevarandeplan, Länsstyrelsen i Skåne

Kartor

Karta över Skåne, 1684 och 1687, Gerhard von Buhrman

Näsums socken, akt nr. 21: Drögsperyds by, enskifte och vägdelning 1805-11

Näsums socken, akt nr. 34: Drögsperyd nr. 1 5/16 mtl. Hkl. 1826-27

Näsums socken, akt nr. 93: Drögsperyd nr. 1 5/32 mtl. A och 3/32 mtl. B sämjedelning 1858

Generalstabens karta över Sverige, Södra delen, uppmätt 1862-63, skala 1:100 000

Kristianstads läns hushållningssällskap, Gustavstorp 43, Rikets Allmänna kartverk, ekonomiavdelningen, Kartläggning utförd 1929-30, skala 1:20 000

Bergrundskartan 3E Karlshamn NV, 1983. SGU serie Af nr 135, skala 1:50 000

Jordartskartan 3E Karlshamn NV, 1999. SGU serie Ae nr 136, skala 1:50 000

Ortofoto Flygbild 1939

Ortofoto Flygbild 2003

Ekonomisk karta

Muntliga kontakter

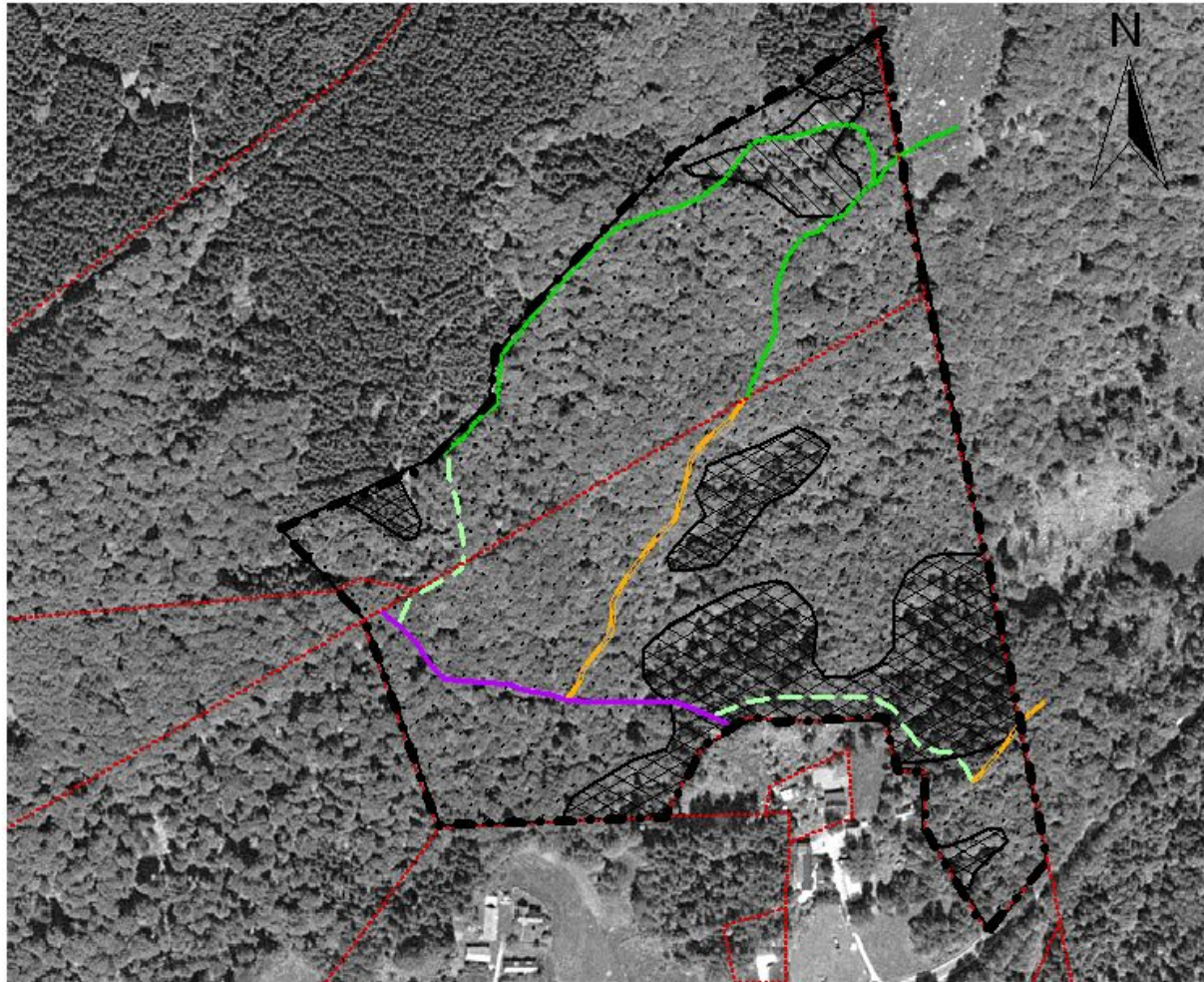
Dialekt- och ortnamnsarkivet, Lund, Claes Ringdahl [claes.ringdahl@sofi.se]

Naturreseptatet Djupadal i Bromölla kommun har bildats i syfte att skydda ett ädellövs­kogsdominerat område i storblockig terräng på Ryssbergets branta sluttning, för att bevara och utveckla områdets biologisk-ekologiska, geologiska och kulturhistoriska värden samt tillgodose allmänhetens möjlighet till rörligt friluftsliv. En del i Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat.

Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en mark-historisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Naturreservatet Djupadal

Bromölla kommun

0 100 200 meter

Områdesavgränsning naturresevat

Fastighets- och administrativ indelning

Planeringsområden

NS Ekskog av ristyp

NO1 Bokskog av ristyp

NO2 Barrplanteringar

Planerad vandringsled

Mindre väg

Äldre mindre väg

Stig

Föreslagen led